

Sygn. akt XVII AmA 16/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 października 2018 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie - Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów

w składzie:

Przewodniczący: SSO Witold Rękosiewicz

Protokolant: protokolant sądowy Aleksandra Marczak

po rozpoznaniu w dniu 5 października 2018 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z odwołania (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością

z siedzibą w C.

przeciwko Prezesowi Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów

o nadużywanie pozycji dominującej

na skutek odwołania powoda od decyzji Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 19 listopada 2015 r., nr (...)

1) oddala odwołanie,

2) zasądza od (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w C. na rzecz Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów kwotę 1 440 zł (jeden tysiąc czterysta czterdzieści) tytułem kosztów zastępstwa procesowego.

SSO Witold Rękosiewicz.

Sygn. akt XVII AmA 16/16

UZASADNIENIE

Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (Prezes UOKiK, pozwany) decyzją z dnia 19 listopada 2015 r., nr (...), na podstawie art. 10 w zw. z art. 9 ust. 1 i 2 pkt 1 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz.U. z 2015 r., poz. 184, dalej; uokk), po przeprowadzeniu postępowania antymonopolowego:

I. uznał za ograniczającą konkurencję i naruszającą zakaz, o którym mowa w art. 9 ust. 1 i 2 pkt 1 tej ustawy, praktykę polegającą na nadużywaniu przez (...) sp. z o. o. w C. pozycji dominującej na lokalnym rynku zaopatrzenia w wodę i odprowadzania ścieków - obejmującym teren Gminy C. - poprzez narzucanie nieuczciwych cen za dostawę wody o pogorszonej jakości, warunkowo dopuszczalnej do użytkowania przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Z., z powodu nie spełniania przez nią wymagań higienicznych określonych w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 29 marca 2007 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz.U. z 2015 r., poz. 1412 j.t., dalej: (...)) i nakazał jej zaniechanie.

II. z tytułu naruszenia, o którym mowa w pkt I sentencji niniejszej decyzji, na podstawie art. 106 ust. 1 pkt 1 uokk nałożył na (...) sp. z o. o. w C., karę pieniężną w wysokości 4 460,22 zł.

Przedsiębiorstwo (...) sp. z o.o. z siedzibą w C. ((...), Spółka, powód) złożyło odwołanie, w którym zaskarżyło decyzję Prezesa UOKiK w całości.

Zaskarżonej decyzji powód zarzucił:

1. Błędne i niepełne ustalenie stanu faktycznego sprawy, na podstawie którego wydano decyzję, polegające na:
  - a. nie uwzględnieniu taryf za wodę w miejscowościach ościennych, które nie odbiegają od cen ustalonych dla terenów Gminy C..
  - b. nie uwzględnieniu braku wzrostu taryf od 2012 r.
  - c. pominięciu faktu, że (...) sp. z o.o. jest spółką komunalną o 100% udziale Gminy C., wykonującą zadania ze sfery użyteczności publicznej.
  - d. nie ujęciu w treści decyzji okoliczności w postaci odstąpienia przez Państwowy Powiatowy Inspektorat Sanitarny w Z. od grzywny w kwocie 2.000,00 zł, nałożonej postanowieniem o sygn. (...) z uwagi na złożone wyjaśnienia i przeprowadzenie czynności naprawczych.
  - e. pominięcie w treści uzasadnienia kształtu umowy zawieranej z odbiorcami wody, która zawiera klauzule umożliwiające składanie wniosków o udzielenie rabatu, przy jednoczesnym braku klauzul naruszających interesy konsumentów.
  - f. nie uwzględnienie zakresu podmiotów dotkniętych dostawami wody o obniżonej jakości.
2. Naruszenie art. 1 ust. 1 Ustawy, poprzez nieuprawnione przyjęcie, że w sprawie naruszono interes publicznoprawny, gdy w istocie problemy z jakością wody dotyczą pojedynczych mieszkańców tylko jednej z miejscowości obsługiwanych przez (...) Sp. z o.o.
3. Naruszenie art. 9 ust. 1 i 2 pkt. 1 Ustawy poprzez przyjęcie, że w ramach działalności (...) sp. z o.o. doszło do spełnienia wszystkich trzech przesłanek praktyki ograniczającej konkurencję, podczas gdy w istocie nie zachodzi przesłanka nieuczciwego charakteru narzuconej ceny.
4. naruszenie art. 10 ust. 1 Ustawy poprzez jego błędne zastosowanie w przedmiotowej sprawie, polegające na zakazaniu stosowania nieuczciwych praktyk w sytuacji, gdy (...) sp. z o.o. nigdy nie wyłączał możliwości udzielenia rabatu odbiorcom wody, a (...) sp. z o.o. nie ma możliwości postępowania w inny sposób, niż obecnie.
5. naruszenie art. 111 ust. 3 pkt. 1 lit. a-d Ustawy, polegające na nieuprawnionym przyjęciu, że w przedmiotowej sprawie nie zachodzą okoliczności łagodzące w związku z nałożeniem na (...) sp. z o.o. kary pieniężnej.

Na podstawie przedstawionych zarzutów powód wniosł o:

- a) uchylenie zaskarżonej decyzji i umorzenie postępowania w sprawie, ewentualnie
  - b) zmianę decyzji poprzez odstąpienie od wymierzenia kary, lub jej stosowne obniżenie,
- zasądzenie na rzecz (...) sp. z o.o. kosztów postępowania.

Pismem z dnia 16 maja 2015 r. (...) uzupełnił odwołanie, wnosząc o dopuszczenie dowodu z dokumentów:

1. Wzorca umowy na usługi wod-kan - na okoliczność wykazania, że (...) sp. z o.o. przewidywała możliwość składania reklamacji w ramach swojej działalności.

2. Pismo do (...) w Z. z dnia 30.07.2013 r., pismo do (...) w Z. z dnia 27.02.2014 r., postanowienie Wojewódzkiej (...) w G. z dnia 08.05.2014 r., postanowienie (...) w Z. z dnia 03.06.2014 r., postanowienie (...) w Z. z dnia 03.06.2014 r. - na okoliczność wykazania, że (...) Sp. z o.o. podejmowała skuteczne działania zmierzające do zapewnienia dostaw wody pitnej należytej jakości.

3. Pismo mieszkańców N. z dnia 07.08.2012 r. i z dnia 15.10.2012 r., oraz:

a. Pismo p. M. M. (1) z dnia 23.10.2012 r.

b. Pismo p. D. M. z dnia 15.02.2013 r.

c. Pismo p. M. M. z dnia 11.07.2013 r.

d. Pismo p. M. M. (1) z dnia 05.08.2013 r.

e. Pismo p. R. D. z dnia 23.10.2013 r.

f. Pismo p. B. E. z dnia 23.10.2013 r.

g. Pismo p. D. K. z dnia 23.10.2013 r.

h. Pismo p. K. R. z dnia 23.10.2013 r.

i. Pismo p. B. Z. z dnia 20.02.2015 r.

j. Pismo p. J. A. z dnia 21.12.2015 r.

- na okoliczność wykazania przyjmowania wniosków reklamacyjnych od mieszkańców, które z uwagi na swoją ogólność nie mogły zostać pozytywnie rozpatrzone.

W uzasadnieniu odwołania powód podniósł, że na terenie Gminy C. jest jedynym dostawcą usług wodno-kanalizacyjnych. W prowadzonej działalności (...) stosuje taryfy uchwalone w 2012 r. przez Radę Miejską w C.. Na terenie gminy od 2010 r. obowiązuje Regulamin dostarczania wody i odprowadzania ścieków. Regulamin przewiduje możliwość udzielania odbiorcom wody rabatów, jeżeli woda nie spełnia wymagań jakościowych oraz określa zasady składania reklamacji przez odbiorców usług. Powód zarzucił Prezesowi UOKiK błędne ustalenie stanu faktycznego i pominięcie okoliczności, że:

1. zapisy dotyczące możliwości składania reklamacji zawarte są również we wzorcu umowy zawieranej z odbiorcami wody,

2. w przypadku zgłoszenia nienależytej jakości wody (...) podejmuje stosowne czynności naprawcze, a nie tylko jednokrotne płukanie instalacji, o którym mowa w decyzji,

3. po złożeniu przez (...) wyjaśnień i wykonaniu prac konserwacyjnych dotyczących wodociągu Państwowy Powiatowy Inspektorat Sanitarny (...) odstąpił od wymierzenia kary grzywny.

Podniósł, że Prezes UOKiK nie ustalił zakresu podmiotów, które były dotknięte dostawami wody o pogorszonej jakości. Wskazał, że świadczy usługi dla kilkuset odbiorców w trzech miejscowościach. Dostarczana wszystkim odbiorcom woda jest czerpana z jednego ujęcia znajdującego się w N.. Złożone przez odbiorców skargi pochodziły wyłącznie od pojedynczych mieszkańców z tej miejscowości. Powołując się na wskazane okoliczności powód stwierdził, iż problem dostarczania wody o pogorszonej jakości dotyczył ograniczonego kręgu podmiotów. Wobec tego przyjęcie

w decyzji, że niedogodności polegające na dostarczaniu przez (...) wody o obniżonej jakości dotyczą wszystkich odbiorców, nie ma potwierdzenia w rzeczywistym stanie faktycznym. Zdaniem powoda, z uwagi na ograniczenie kręgu osób dotkniętych dostawą wody o pogorszonej jakości zastanowienia wymaga, czy spełniona została przesłanka naruszenia interesu publicznoprawnego i w związku z tym czy możliwe było prowadzenie przez Prezesa UOKiK postępowania w sprawie. Ponadto, jeżeli skargi i reklamacje składane były przez ograniczoną ilość odbiorców, czy można było uznać działania Spółki za naruszające zasady ochrony konkurencji i konsumentów. Szczególnie, gdy w zaskarżonej decyzji za takie działania Prezes UOKiK uznał uniemożliwianie konsumentom dochodzenia upustów z tytułu dostarczania wody o pogorszonej jakości, wskazując jednocześnie, że obowiązujący w gminie R. dostarczania wody i odprowadzania ścieków dopuszczał taką możliwość, a podobne zapisy znajdowały się w umowach zawieranych z odbiorcami. Powód podkreślił, że w prowadzonej działalności nigdy nie ograniczał odbiorcom możliwości składania reklamacji i uzyskiwania upustów. Nie zgodził się z wyrażonym w decyzji stanowiskiem, że opłaty za samo dostarczanie wody były rażąco zawyżone w stosunku do jakości dostarczanej odbiorcom wody. Wskazał, że woda dostarczana wszystkim odbiorcom pochodzi z tego samego ujęcia, a problem pogorszenia jakości dostarczanej wody dotyczy jedynie pojedynczych mieszkańców. Stwierdził, iż nie ma możliwości ustalenia, którzy odbiorcy otrzymują wodę o obniżonej jakości i jaką ilość wody faktycznie pobiorą, a właśnie te informacje mają wpływ na udzielenie upustu w opłacie za wodę. Odnośnie stanowiska Prezesa UOKiK, że wysokość upustów powinna być dostosowana do istniejących okoliczności z zachowaniem ekwiwalentności świadczeń powód stwierdził, że z ustaleń faktycznych wynika, iż pogorszenie jakości wody pod względem koloru i zapachu nie było dla wszystkich równomierne. Wobec tego zobowiązanie osoby występującej o udzielenie upustu do przedstawienia choćby propozycji wysokości obniżenia opłaty uznał powód za uzasadnione. Argumentował, że nie mając wiedzy, że dostarczana woda nie spełniała norm jakościowych, sam nie ma możliwości realizowania uprawnień odbiorców wody. Powód stwierdził, że nie ma możliwości samodzielnego ustalenia, jaka była jakość i ilość pobranej przez odbiorcę wody, oraz jaka w stosunku do opłaty taryfowej powinna być według odbiorcy procentowo wartość dostarczonej wody. Skoro pogorszenie jakości wody nie było równomierne, zdaniem powoda to odbiorca wody powinien określić wysokość upustu z uwagi na jakość dostarczonej wody, oraz podać jakiej ilości wody dotyczy reklamacja. Tych okoliczności Spółka nie może ustalić bez udziału odbiorcy oraz podejmować bez jego udziału, autorytatywnie decyzji o udzieleniu odbiorcy upustu. Powód wskazał, że zamieszczenie w regulaminie dostarczania wody i odprowadzania ścieków oraz wzorca umowy zawieranej z odbiorcami zapisu o możliwości złożenia wniosku reklamacyjnego miało na celu przeciwdziałanie sytuacjom naruszającym zasadę ekwiwalentności świadczeń. Zdaniem powoda niedopuszczalna jest sytuacja, w której odbiorca chcący skorzystać z bonifikaty z tytułu pogorszonej jakości wody nie musi składać wniosku reklamacyjnego, do którego Spółka nie mogłaby się ustosunkować. (...) podkreślił, że w składanych wnioskach reklamacyjnych odbiorcy mimo, iż mają zamontowane liczniki poboru wody, nie podawali informacji o wysokości upustu oraz ilości pobranej wody o pogorszonej jakości. Podniósł, że w sytuacji, gdy nie miał informacji, jaka była wysokość kwoty bazowej, od której należało udzielić upustu, nie jest jasne, w jaki sposób Spółka miałaby udzielać upustów. (...) wskazał, że w dniu 22 grudnia 2015 r. otrzymał pierwszy wniosek reklamacyjny, w którym odbiorca podał informacje umożliwiające Spółce jego rozpatrzenie i podjęcie działań w celu wyrównania świadczeń w ramach umowy. Zaznaczył, że mimo informowania odbiorców o wymogach, którym powinny odpowiadać wnioski reklamacyjne, w składanych reklamacjach odbiorcy nie podawali danych pozwalających na ich rozpatrzenie.

W ocenie powoda, na podstawie przedstawionych okoliczności nie można uznać, że Spółka nadużywa posiadanej pozycji monopolisty. (...) oświadczył, że nie stosuje i nie stosował praktyk uniemożliwiających odbiorcom dochodzenie odpowiednich upustów. Nie zamyka odbiorcom drogi do uzyskania bonifikaty. Określanie minimalnych wymogów dla składanych reklamacji nie może być uznane za praktykę niedozwoloną. Powód zarzucił zaskarżonej decyzji naruszenie art. 9 ust. 1 i 2 pkt 1 uokik. Nie zgodził się również z zarzutem, że poprzez przeprowadzanie badań wody w razie wpłynięcia reklamacji uchyla się od odpowiedzialności względem odbiorców. Złożenie reklamacji nie wyłącza możliwości pobrania próbek wody do zbadania. Zbadanie wody ma na celu ustalenie, że dostarczono wodę o pogorszonej jakości i zabezpieczenie się przed bezpodstawnymi roszczeniami i bezpodstawnym udzieleniem upustu.

Odnośnie twierdzenia Prezesa UOKiK, że Spółka nie jest związana taryfą, powód wskazał, że cena w taryfie ma charakter ceny sztywnej z możliwością obniżenia opłaty w przypadku dostarczenia wody gorszej jakości. Jednak (...)

nie jest upoważniony do modyfikacji stawek taryfowych. Zdaniem powoda nie jest jasne, w jaki sposób Spółka miałaby zaprzestać stosowania nieuczciwych praktyk. Nigdy ich nie stosowała i nie zamykała odbiorcom drogi reklamacyjnej. Powód nie widzi jednak możliwości samoistnego stosowania upustów i ustalania rzeczywistego poboru wody o pogorszonej jakości. Przewidzianą drogę reklamacyjną uznał za jedyny sposób do uwzględnienia roszczeń odbiorców.

Powód wskazał, że współpracował z Prezesem UOKiK w postępowaniu antymonopolowym, jeszcze przed wszczęciem postępowania podjął działania w celu poprawy jakości dostarczanej wody. Działania Spółki nie zamykały odbiorcom możliwości dochodzenia upustów za dostarczanie wody niższej jakości. Powód domagał się wyłącznie składania reklamacji w formie umożliwiającej ustosunkowanie się do nich. W związku z tym zawarty w odwołaniu zarzut naruszenia art. 111 ust. 3 pkt 1 lit a - d uznał powód za uzasadniony.

Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w odpowiedzi na odwołanie wniósł o jego oddalenie oraz zasądzenie od powoda kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Pozwany wniósł o przeprowadzenie dowodu z:

a) pisma Powiatowego rzecznika Konsumentów w Z. z dnia 16 maja 2016 r. na okoliczność, iż powód nadal, po dniu wydania zaskarżonej Decyzji (...), odmawia uwzględniania reklamacji odbiorców wody dotyczącej jej jakości na terenie Gminy C.,

b) z ostrożności procesowej, na wypadek kwestionowania przez powoda faktu złożenia przez odbiorców wody z N. reklamacji odnośnie jej jakości – wniósł o przeprowadzenie dowodu z przesłuchania w charakterze świadków: K. S., Z. B., D. R., E. B., K. D., R. K., M. M. (2) – na okoliczność, jaka była jakość wody i czy świadkowie składali reklamacje odnośnie jakości wody w ujęciach wody w N. w latach 2012 - 2015, jeżeli tak, to komu i jak reklamacje te zostały rozpatrzone.

Odpowiadając na zarzut błędnego i niepełnego ustalenia stanu faktycznego sprawy Prezes UOKiK wskazał, że w zaskarżonej decyzji nie oceniał przydatności wody do spożycia. Powołane w decyzji wyniki przeprowadzonego przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Z. badania wody służyły wykazaniu, iż jakość dostarczanej przez (...) wody odbiega od norm określonych w rozporządzeniu Ministra Zdrowia w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi. Zdaniem Prezesa UOKiK decyzja (...) warunkowo dopuszczająca wodę z ujęcia w N. do spożycia nie oznacza, że woda ma odpowiednią jakość i nie zwalnia Spółki z odpowiedzialności za dotrzymanie parametrów jakościowych dostarczanej wody. Pozwany stwierdził, że dostarczanie wody, która nie spełnia parametrów określonych w przepisach prawa świadczy o niewywiązywaniu się (...) z obowiązku nałożonego przepisami ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków oraz wytycznymi rozporządzenia Ministra Budownictwa w sprawie określania taryf, wzoru wniosku o zatwierdzanie taryf oraz warunków rozliczeń za zbiorowe zaopatrzenie w wodę i zbiorowe odprowadzanie ścieków dostarczania wody o należytej jakości. Istotne w sprawie jest, że odbiorcy nie otrzymują pełnowartościowego towaru (wody dobrej jakości) co narusza zasadę ekwiwalentności świadczeń wyrażoną w art. 487 § 2 k.c. Pobieranie przez Spółkę od odbiorców wody w okresach, kiedy jakość wody nie była zgodna z rozporządzeniem Ministra Zdrowia, ceny ustalonej za wodę dobrej jakości łamie zasadę ekwiwalentności świadczeń i oznacza, że pobierana cena za wodę miała charakter ceny nieuczciwej, o której mowa w art. 9 ust. 1 i 2 pkt 1 uokik. Pozwany wskazał, iż z tego względu dla oceny działań powoda bez znaczenia było odstąpienie przez (...) od nałożenia na Spółkę kary, oraz prowadzenie analizy cen wody ustalonej w taryfach przedsiębiorców w innych gminach. W decyzji nie była kwestionowana cena wody ustalona w taryfie ale stosowanie tej ceny przy obliczaniu opłaty za dostarczanie odbiorcom wody o obniżonej jakości. W tej sytuacji zarzut nieuwzględnienia w decyzji, że ustalona w taryfie cena wody nie była zmieniona od 2008 r., oraz, że (...) jest w 100% spółką (...) UOKiK uznał za nieistotny. Pozwany zauważył, iż spółki komunalne, świadczące usługi użyteczności publicznej również są zobowiązane do przestrzegania obowiązujących przepisów prawa.

Zdaniem Prezesa UOKiK z zebranego materiału dowodowego wynika, że skutkami działań powoda polegającymi na nieudzielaniu upustów mimo dostarczania wody o pogorszonej jakości dotknięci są wszyscy odbiorcy usług Spółki, których interesy zostały naruszone. Na podstawie dokonanych w sprawie ustaleń pozwany odrzucił twierdzenie

(...), że obniżenie jakości wody występuje sporadycznie, związane jest ze złym stanem instalacji wewnętrznych i dotyczy pojedynczych odbiorców. W ocenie Prezesa UOKiK w sytuacji, gdy długotrwałe okresy dostarczania wody o pogorszonej jakości występują od 3 lat, inicjatywa obniżenia cen wody powinna spoczywać na Spółce, a nie na odbiorcach. Skutkami działań powoda dotknięci są wszyscy aktualni oraz potencjalni odbiorcy usług Spółki, a nie tylko ci, którzy złożyli reklamację. W tych okolicznościach zarzut naruszenia art. 1 ust. 1 uokik uznał pozwany za bezzasadny.

Pozwany powołał się na przyjęte w orzecznictwie unijnym pojęcie ceny nieuczciwej oraz stanowisko wyrażone w powołanym wyroku Sądu Najwyższego, stwierdzające, że naruszenie zasady ekwiwalentności świadczeń stanowi naruszenie art. 8 ust. 2 pkt 1 uokik (obecnie art. 9 uokik). Wskazał, że z przekazanych przez (...) informacji, dotyczących badań wody przeprowadzanych od 2012 r. wynika, iż w długotrwałych okresach czasu woda z wykorzystywanego przez (...) ujęcia nie spełniała wymagań jakościowych określonych w rozporządzeniu Ministra Zdrowia. Zgodnie z art. 5 ust. 1 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne jest zobowiązane do zapewnienia należytej jakości wody dostarczanej odbiorcom. W okresach podanych przez (...) dostarczana przez powoda woda nie była wodą „o należytej jakości”, dla jakiej ustalono cenę w taryfie. Na podstawie tych ustaleń Prezes UOKiK stwierdził, iż Spółka uchylała się od odpowiedzialności za dostarczanie wody niespełniającej parametrów określonych w Rozporządzeniu. Woda, która w opinii (...) nie spełnia parametrów określonych w rozporządzeniu Ministra Zdrowia, jest towarem o jakości niezgodnej z umową. Odbiorca usług powinien z tego tytułu płacić Spółce obniżoną cenę. Zdaniem pozwanego, ze względu na stopień i długotrwałość występowania obniżenia jakości wody ustalona w taryfie cena wody naruszała zasadę ekwiwalentności świadczeń i miała charakter ceny nieuczciwej, o której mowa w art. 9 ust. 1 i 2 pkt 1 uokik. Działanie Spółki pozwany uznał również za sprzeczne z dobrymi obyczajami. Wskazał, że Spółka mimo świadomości, że dostarczana przez nią woda nie spełnia norm jakościowych, wykorzystywała pozycję monopolisty, pobierając od odbiorców opłatę w wysokości jak za wodę dobrej jakości.

Prezes UOKiK powołując się na brzmienie § 38 obowiązującego w gminie C. Regulaminu dostarczania wody i odprowadzania ścieków nie zgodził się z twierdzeniem powoda, że ze względu na konstrukcję taryfy niemożliwe jest udzielenie odbiorcom wody bonifikaty. Zdaniem pozwanego jeżeli woda nie osiąga jakości przewidzianej w Rozporządzeniu, nie ma przeszkód formalnych do obniżenia ceny ustalonej w taryfie.

Odnośnie wyjaśnień powoda dotyczących uzasadnienia odmowy uwzględnienia składanych przez odbiorców reklamacji Prezes UOKiK stwierdził, że we wnioskach reklamacyjnych odbiorcy nie muszą zawierać propozycji wysokości upustu oraz informacji o ilości pobranej wody. Dostawca wody o obniżonej jakości powinien sam obliczyć wysokość bonifikaty na podstawie danych z liczników poboru wody każdego odbiorcy. Argumentację powoda uznał pozwany za formę przyjętej na potrzeby odwołania taktyki. Zauważył, iż w pismach zawierających odmowę uwzględnienia reklamacji (...) nie informował o problemach z obliczaniem ilości wody o obniżonej jakości czy brakiem żądania udzielenia bonifikaty. Jako podstawę odmowy uwzględnienia reklamacji wskazywano, że Sanepid dopuścił wodę do używania przez ludzi, więc reklamacja jest nieuzasadniona.

Pozwany zaznaczył, że po wydaniu zaskarżonej decyzji Spółka nadal odmawia uwzględnienia reklamacji dotyczących złej jakości dostarczanej wody. Powołał się na złożone przy odpowiedzi na odwołanie pismo Powiatowego Rzecznika Konsumentów w Z. z dnia 16 maja 2016 r. w sprawie odmawiania przez powoda uwzględnienia reklamacji odbiorców dotyczących jakości wody na terenie Gminy C..

Prezes UOKiK potrzywał stanowisko, iż w sprawie brak okoliczności łagodzących, które miałyby wpływ na obniżenie wysokości nałożonej kary pieniężnej. Powołał się również na stanowisko wyrażone w innych wydanych decyzjach dotyczących podobnych sprawach.

Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów ustalił następujący stan faktyczny:

(...) sp. z o.o. w C. w ramach prowadzonej działalności gospodarczej świadczy dla (...) usługi zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków. Na terenie gminy Spółka jest jedynym przedsiębiorcą wykonującym usługi w tym zakresie. Spółka zawarła umowy z (...) odbiorcami usług. Z ujęcia wody w N. woda dostarczana jest 387

odbiorcom w N., 160 w L. i 18 w B.. Zasady świadczenia przez (...) usług w ramach prowadzonej działalności określone są w Regulaminie dostarczania wody i odprowadzania ścieków na terenie gminy C., uchwalonym 23 czerwca 2010 r. oraz wzorcu umownym wykorzystywanym przez Spółkę do zawierania z odbiorcami umów o świadczenie usług. Ceny dostarczanej wody ustalone są w taryfie obejmującej dwie grupy taryfowe. Taryfy obowiązujące w latach 2012, 2014 i 2015 zostały zatwierdzone uchwałami Rady Miejskiej w C.. Taryfa na rok 2013 została wprowadzona w trybie art. 24 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków. W pismach składanych od roku 2012 mieszkańcy N. informowali (...), że dostarczana im woda ma pogorszoną jakość, jest brudna, rdzawa, ma nieprzyjemny zapach i nie nadaje się do celów spożywczych, a po zagotowaniu pozostawia mocno brązowy osad. W związku z obniżoną jakością wody odbiorcy występują do Spółki o udzielenie upustu w opłatach. Ze złożonego w postępowaniu wyjaśniającym pisma (...) z dnia 22 maja 2014 r. (k. 19 akt adm.) wynika, że w 2012 r. do Spółki wpłynęły skargi 18 osób z N., dotyczące złej jakości wody. W latach 2013 i 2014 ci sami mieszkańcy składali skargi na złą jakość dostarczanej wody. W piśmie z dnia 6 września 2012 r. skierowanym do Urzędu Miasta i Gminy C. Spółka zgodziła się z poglądem odbiorców, że w związku ze złą jakością wody należy udzielić rabatu od ceny taryfowej. (...) wskazał jednak, że udzielenie rabatu jest możliwe tylko na pisemny i udokumentowany wniosek odbiorcy wody, a żaden odbiorca nie wystąpił do Spółki o udzielenie rabatu. W w/w piśmie Spółki potwierdzono zarzuty odbiorców o okresowym występowaniu złej jakości wody w niektórych punktach wsi N.. Spółka poinformowała, że doraźne interwencje nie dały efektów i po przeprowadzeniu regeneracji oraz płukaniu studni planuje płukanie sieci wodociągowej. W piśmie do mieszkańca N. z dnia 19 lutego 2013 r. Spółka, uzasadniając odmowę uwzględnienia reklamacji podała, iż po przeprowadzonych badaniach Sanepid nie stwierdził, że parametry dostarczanej wody zagrażają życiu i zdrowiu mieszkańców. W piśmie przyznano, że pobrane próbki wody mają zawyżony poziom żelaza, są mętne, a jej codzienne użytkowanie jest uciążliwe. (...) oświadczył, że w ocenie stanu i jakości dostarczanej odbiorcom wody musi opierać się tylko na miarodajnych wynikach badań, wykonanych przez Sanepid. W odpowiedzi z dnia 5 sierpnia 2013 r. na reklamację odbiorcy wody (...) wyjaśnił, że warunkiem udzielenia rabatu jest udokumentowanie złej jakości wody i podanie ilości odebranej wody niezdatnej do spożycia. Roszczenie odbiorcy Spółka uznała za nieudokumentowane i wskazała, że Sanepid dopuścił wodę do używania przez ludzi. Również w piśmie z dnia 17 lutego 2015 r. do Prezesa UOKiK (k. 115 akt adm.) (...) informował, że odbiorcy żądający udzielenia upustu w reklamacjach nie określili ilości wody nieodpowiadającej normie, a „żaden upoważniony organ nie stwierdził, aby woda dostarczana mieszkańcom nie nadawała się do celów spożywczych lub zagrażała życiu lub zdrowiu odbiorców”. Decyzją z dnia 9 listopada 2012 r. (...) stwierdził warunkową przydatność do spożycia przez ludzi wody pochodzącej z wodociągu publicznego w N. i nakazał (...) zapewnić w w/w wodociągu wodę o właściwych parametrach w zakresie wartości żelaza, manganu, mętności i zapachu zgodnie z załącznikiem nr 3 do rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 20 marca 2007 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz.U. z 2007 r., nr 61, poz. 417 ze zm.) w terminie do 31 grudnia 2012 r. W decyzji podano wyniki badań próbek wody pobranej w sierpniu i październiku 2012 r. pod kątem zawartości żelaza i manganu oraz mętności i zapachu. Na wniosek (...) wykonanie decyzji było przesuwane przez (...) na kolejne terminy. Upomnieniem z 23 lipca 2013 r. (...) wezwał (...) do wykonania decyzji nakazującej zapewnienie wody o jakości określonej w załączniku do rozporządzenia Ministra Zdrowia. Postanowieniem z 16 sierpnia (...). (...) nałożył na (...) grzywnę w celu przymuszenia do wykonania decyzji ze względu na niezadowolające rezultaty działań podejmowanych przez Spółkę. Termin wykonania decyzji ustalono do dnia 29 listopada 2013 r. W piśmie do Prezesa UOKiK z dnia 28 sierpnia 2014 r. (...) poinformował, że w próbkach wody pobranych dnia 15 lipca 2013 r. w Stacji Uzdatniania Wody w N. stwierdzono zawartość manganu (- 140 ug/l), żelaza (-2600 ug/l), mętność na poziomie -26,1 NTU oraz nieakceptowany zapach -3,5. „Odchylenia od wymaganego składu fizykochemicznego występowały również w wodzie uzdatnionej w Stacji Uzdatniania Wody, w sieci przy ul. (...) i ul. (...)”. W w/w piśmie (...) wyjaśnił, że nie przychylił się do wniosku (...) o zmianę decyzji, ponieważ proponowana przez Spółkę wymiana przyłączy wodociągowych do budynków przy ul. (...) i ul. (...) w N. nie gwarantowała poprawy jakości wody w całym wodociągu publicznym w N.. Odchylenia od wymaganego składu fizykochemicznego występowały zarówno w wodzie uzdatnionej w Stacji Uzdatniania Wody jak i w sieci wodociągowej w N.. Z pisma (...) z dnia 15 października 2015 r. (k. 94 i nast. akt adm.) wynika, że woda z wodociągu publicznego w N. nie spełniała wymagań rozporządzenia Ministra Zdrowia w zakresie jej przydatności do spożycia w następujących okresach:

- 1) 16 sierpnia 2012 r.- 24 lutego 2014 r.- podwyższona zawartość żelaza i manganu, mętność i nieakceptowany zapach,
- 2) 4 sierpnia 2014 r.- 7 sierpnia 2014 r.- obecność bakterii grupy coli,
- 3) 31 lipca 2014 r.- 26 sierpnia 2014 r.- podwyższona mętność, znacznie podwyższona zawartość żelaza,
- 4) 2 października 2014 r.- 12 listopada 2014 r.- przekroczenie zawartości żelaza – 504 ug/l przy dopuszczalnym poziomie 200 ug/l,
- 5) 11 lutego 2015 r.- 16 marca 2015 r.- przekroczenie zawartości żelaza, manganu i poziomu mętności wody,
- 6) 4 sierpnia 2015 r.- 17 września 2015 r.- znaczne przekroczenie zawartości żelaza, manganu i normy mętności wody.

W piśmie z dnia 21 października 2015 r. (k. 106 akt adm.) do Prezesa UOKiK (...) poinformował, że od początku 2012 r. nie udzielił swoim odbiorcom żadnych upustów cenowych w związku z dostawą wody, ponieważ składane przez odbiorców reklamacje nie wyczerpywały zapisów zawartych w § 38 obowiązującego w gminie regulaminu dostarczania wody i odprowadzania ścieków.

Z przedstawionego przez (...) rachunku zysków i strat za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2014 r. (k. 44 akt adm.) wynika, że w 2014 r. Spółka osiągnęła przychód w wysokości (...) zł.

Pismem z dnia 23 października 2015 r. Prezes UOKiK zawiadomił Spółkę o zakończeniu zbierania materiału dowodowego oraz możliwości zapoznania się zebranych materiałem i złożenia uwag lub wniosków w określonym terminie. Z akt administracyjnych nie wynika, że Spółka skorzystała z możliwości zapoznania się z zebranych materiałem dowodowym. Stan faktyczny sprawy nie był między stronami sporny.

Na podstawie dokonanych ustaleń Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Spółka (...) jako jedyny w Gminie C. przedsiębiorca świadczący usługi w zakresie zbiorowego dostarczania wody i zbiorowego odprowadzania ścieków, posiada pozycję dominującą na określonym w sprawie pod względem podmiotowym i przedmiotowym rynku właściwym, którego zasięg pokrywa się z obszarem terytorialnym gminy. Zgodnie z przepisami ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków oraz wytycznymi rozporządzenia Ministra Budownictwa w sprawie określania taryf, wzoru wniosku o zatwierdzanie taryf oraz warunków rozliczeń za zbiorowe zaopatrzenie w wodę i zbiorowe odprowadzanie ścieków na spółce (...) ciąży obowiązek dostarczania wody o należytej jakości. Z informacji przekazanych przez (...) w toku postępowania prowadzonego przez Prezesa UOKiK wynika, że od 2012 r. jakość dostarczanej odbiorcom przez Spółkę wody, we wskazanych terminach nie spełniała wymagań określonych w przepisach rozporządzenia Ministra Zdrowia w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi. Spółka jako monopolista naturalny świadczy usługi dla wszystkich odbiorców, mieszkańców gminy. Mimo, że dostarczana przez Spółkę mieszkańcom gminy woda pochodząca z ujęcia w N. nie spełnia wymagań jakościowych, Spółka nie udziela odbiorcom rabatów z tego tytułu i pobiera od wszystkich mieszkańców opłaty za wodę w wysokości ustalonej dla wody o niepogorszonej jakości. Z powyższego wynika, że dostarczając odbiorcom towar o pogorszonej jakości i odmawiając udzielania odbiorcom z tego tytułu upustu Spółka, poprzez narzucenie odbiorcom wody obowiązku płacenia ceny ustalonej w taryfie dla wody o jakości zgodnej z normą narusza zasadę ekwiwalentności świadczeń. Dostarcza bowiem towar, który nie spełnia wymagań określonych w obowiązujących przepisach (niepełnowartościowy), obciążając odbiorców opłatami ustalonymi dla wody spełniającej wymogi jakościowe. Stosowanie przez Spółkę ceny nieekwiwalentnej do jakości dostarczanej wody umożliwia (...) osiągnięcie nieuczciwych korzyści. Oznacza to, że pobierana przez Spółkę cena towaru pełnowartościowego w warunkach dostarczania wody o pogorszonej jakości jest ceną nieuczciwą, a stosowana praktyka jest niezgodna z zasadami współżycia społecznego i narusza dobre obyczaje w stosunkach z konsumentami. Narzucanie przez Spółkę obowiązku zapłaty ceny nieuczciwej jest przejawem wykorzystywania pozycji silniejszej strony umowy w stosunku do jej kontrahentów. Działanie polegające na pobieraniu od odbiorców narzuconej im ceny wody w wysokości nieodpowiadającej jej rzeczywistej wartości jest możliwe wyłącznie w warunkach posiadania przez

(...) na danym terenie pozycji monopolisty. Stosowanie przez Spółkę przedstawionej praktyki nie byłoby możliwe w warunkach konkurencyjnych. Z powyższego wynika, że działanie Spółki spełnia przesłanki niedozwolonej praktyki, o której mowa w art. 9 ust. 1 i 2 pkt 1 uokik, polegającej na nadużywaniu posiadanej na rynku pozycji dominującej poprzez narzucanie odbiorcom usług ceny nieuczciwej, nieadekwatnej do wartości świadczonych usług.

Mając na uwadze, że działalność gospodarcza Spółki polega na świadczeniu usług o charakterze użyteczności publicznej, które skierowane są do wszystkich obecnych i potencjalnych (...), uznać należy, że stosowanie przez Spółkę zarzucanej praktyki Spółka stanowi naruszenie interesu publicznego.

Wobec tego podnoszone w odwołaniu zarzuty naruszenia art. 1 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów poprzez nieuprawnione przyjęcie, że w sprawie doszło do naruszenia interesu publicznoprawnego i twierdzenie, że Prezes UOKiK nie miał legitymacji do przeprowadzenia postępowania antymonopolowego oraz naruszenia art. 9 ust. 1 i 2 pkt 1 uokik należało uznać za bezzasadne.

W tych okolicznościach również zarzut naruszenia art. 10 ust. 1 uokik należało ocenić jako niezasadny.

Dla oceny prawidłowości zaskarżonej decyzji bez znaczenia były podnoszone w odwołaniu okoliczności dotyczące nieudokumentowania przez odbiorców w składanych reklamacjach, że dostarczona woda nie spełniała wymogów określonych w obowiązujących przepisach, oraz nie podawania ilości wody o pogorszonej jakości. Fakt, że dostarczana odbiorcom woda nie spełniała wymagań określonych w przepisach rozporządzenia Ministra Zdrowia w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi został potwierdzony w pismach (...) składanych w toku postępowania prowadzonego przez Prezesa UOKiK. W tej sytuacji również powoływanie się w odwołaniu na okoliczność warunkowego dopuszczenia przez Sanepid dostarczanej przez Spółkę wody do użytku nie może mieć wpływu na ocenę stosowanej przez powoda praktyki. Zarzucana w decyzji praktyka nie polegała bowiem na nieuwzględnieniu składanych przez odbiorców reklamacji i stawianiu im trudnych do spełnienia warunków w celu wykazania zasadności reklamacji, oraz uchylaniu się od odpowiedzialności wobec odbiorców, lecz na nadużywaniu posiadanej na danym rynku pozycji dominującej i narzucaniu obowiązku ponoszenia opłat ustalonych przy zastosowaniu ceny w wysokości nieodpowiadającej jakości dostarczanej wody, więc ceny nieuczciwej, nieekwiwalentnej do jakości świadczonych usług.

W odwołaniu powód zarzucił Prezesowi UOKiK pominięcie przy wydawaniu zaskarżonej decyzji szeregu okoliczności wymienionych w pkt 1 lit. a – f odwołania. Podkreślenia wymaga, że w zaskarżonej decyzji nie postawiono powodowi zarzutu stosowania ceny zawyżonej w porównaniu do cen stosowanych przez przedsiębiorców w sąsiednich gminach za tego samego rodzaju usługi. Wobec tego w sprawie nie było potrzeby porównywania stosowanej przez Spółkę ceny z cenami stosowanymi w ościennych miejscowościach. Bez znaczenia w sprawie były również powoływane w odwołaniu okoliczności, iż stosowane przez powoda ceny nie uległy zmianie od 2012 r., jedynym udziałowcem Spółki jest gmina, w treści zawieranych umów zamieszczone były postanowienia informujące o możliwości składania wniosków o udzielenie rabatu, a wzorzec umowy nie zawierał klauzul naruszających interesy konsumentów. Na ocenę zasadności zaskarżonej decyzji nie miała też wpływu okoliczność odstąpienia przez (...) od nałożenia na Spółkę grzywny. Odnośnie zarzutu nie uwzględnienia zakresu podmiotów dotkniętych dostawami wody o obniżonej jakości wskazać należy, iż wobec potwierdzenia przez (...), że próbki pobierane z ujęcia wody i z sieci nie spełniały przewidzianych w obowiązujących przepisach parametrów jakościowych ilość odbiorców, którzy faktycznie złożyli reklamację nie może być dowodem, że stosowana praktyka nie dotyczyła wszystkich odbiorców wody dostarczanej przez Spółkę z ujęcia wody w N.. Skoro woda o pogorszonej jakości była dostarczana wszystkim odbiorcom, skutkami zarzucanej praktyki byli lub mogli być dotknięci wszyscy odbiorcy wody, a nie tylko ci, którzy składali wnioski o udzielenie rabatu. W świetle powyższego zarzut powoda dotyczący błędnego i niepełnego ustalenia stanu faktycznego należało uznać za nietrafny.

Odnośnie zarzutu naruszenia art. 111 ust. 3 pkt 1 lit. a-d uokik wskazać należało, że z przedstawionego przez Prezesa UOKiK w odpowiedzi na odwołanie pisma Powiatowego Rzecznika Konsumentów w Z. wynika, iż po wydaniu zaskarżonej decyzji Spółka nie zaprzestała stosowania stwierdzonej zaskarżoną decyzją praktyki. W

sprawie nie występowały również inne wymienione w wymienionym przepisie okoliczności łagodzące. Podkreślić wypada, że składania w toku postępowania na wezwanie Prezesa UOKiK wyjaśnień nie można uznać za szczególny rodzaj współpracy z organem i przyczynienie się do szybkiego i sprawnego przeprowadzenia postępowania. W toku postępowania powód nie wykazał się szczególną inicjatywą. W sytuacji, gdy nieudzielenie odpowiedzi na wezwanie Prezesa UOKiK jest zagrożone wysoką karą pieniężną, składanie przez Spółkę wyjaśnień w postępowaniu antymonopolowym nie może być uznane za przejaw szczególnej współpracy i okoliczność łagodzącą, o której mowa w art. 111 ust. 3 pkt 1 lit. Powód nie wykazał również, że pozostałe wymienione w odwołaniu okoliczności łagodzące zostały zrealizowane. Wobec tego również i ten zarzut odwołania nie zasługiwał na uwzględnienie.

Mając na uwadze, że wskazane przez powoda okoliczności nie były przez Prezesa UOKiK kwestionowane i w świetle dokonanych ustaleń nie miały znaczenia dla oceny zaskarżonej decyzji oraz treść wyroku w sprawie, Sąd oddalił złożone przez powoda wnioski dowodowe.

W tym stanie Sąd Okręgowy, wobec braku podstaw do uwzględnienia, oddalił odwołanie jako bezzasadne - art. 479^{31a} § 1 k.p.c.

O kosztach zastępstwa procesowego orzeczono na podstawie art. 98 k.p.c. stosownie do wyniku sporu. Wysokość wynagrodzenia pełnomocnika pozwanego ustalono na podstawie

§ 14 ust.2 pkt.1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności radców prawnych z dnia 22 października 2015 r. (Dz.U. z 2015 r. poz. 1804) w brzmieniu pierwotnym, obowiązującym w dniu wniesienia odwołania i pozostającym w mocy do dnia 27 października 2016 r.

SSO Witold Rękosiewicz.